

Freds- og stabiliseringsindsatser i skyggen af COVID-19

Årsrapport 2020

Den Interministerielle Samtænkingsstyregruppe



UDENRIGSMINISTERIET



FORSVARSMINISTERIET



JUSTITSMINISTERIET

Indhold

FREDS- OG STABILISERINGSINDSATSER I SKYGGEN AF COVID-19.....	3
FONDENS PROGRAMMER I 2020.....	4
FORVENTNINGER TIL 2021	5
CIVILE UDSENDELSER I 2020	6
REGIONALE PROGRAMMER.....	7
I FOKUS: LYSPUNKTER I COVID-19-PANDEMIENS SKYGGE.....	7
SYRIEN OG IRAK.....	8
AFGHANISTAN.....	9
I FOKUS: BEKÆMPELSE AF GLOBAL TERRORISME.....	11
AFRIKAS HORN.....	12
FN'S FREDSOPBYGNINGSFOND.....	13
FONDENS ARBEJDE MED NI AF FN'S VERDENSMÅL	14
UKRAINE.....	16
I FOKUS: FREDS- OG STABILISERINGSINDSATSER I UKRAINE.....	17
SAHEL.....	18
GUINEABUGTEN	19
GEORGIEN.....	21
I FOKUS: FORNYET DANSK INDSATS FOR KVINDER, FRED OG SIKKERHED	22
FONDEN I TAL.....	23

Forside: Danmark støttede i 2020 indkøb af COVID-19-relateret udstyr, der gjorde det muligt for Kenya Navy at opretholde det operative beredskab, der er afgørende for indsatsen mod terrorgruppen Al-Shabaab. Foto: Kenya Navy.

Freds- og stabiliseringsindsatser i skyggen af COVID-19

COVID-19-pandemien har i stort set hele 2020 kastet en skygge over verden og dermed også over mange af Freds- og Stabiliseringsfondens (Fonden) indsatser i lande og regioner, der er berørt af konflikt og skrøbelighed.

Det har bl.a. ført til forsinkelser af planlagte projekter, og visse steder har det været nødvendigt helt at aflyse. Også mange af de danske rådgivere, der gennem Fonden sendes ud i verdens brændpunkter for at hjælpe den lokale befolkning eller regering i en mere fredelig og sikker retning, har været tvunget til at arbejde bag en computerskærm eller gennem en telefon. Det har selvsagt ikke været optimalt, da mange af Fondens indsatser hviler på gode og tillidsfulde relationer til partnere og brug af den diplomatiske værktøjskasse, der alt andet lige bedst kan udfolde sig i det fysiske møde.

Situationen med COVID-19 har derfor været en stor udfordring, der har stillet nye krav til omstillingsparathed og innovativ tænkning. Udfordringerne til trods er det imidlertid flere steder lykkedes at opnå konkrete, positive resultater, og de lyspunkter kan du læse mere om på side 7, ligesom du i hele Årsrapporten generelt kan dykke ned i Fondens mange programmer og indsatser og de resultater, 2020 bragte med sig.

Om Årsrapporten 2020

Freds- og Stabiliseringsfonden udmønter sine godt 500 mio. kr. årligt primært gennem flerårige, regionale programmer såsom i Syrien og Irak eller i Sahelregionen i Vestafrika. Men Fonden støtter også en lang række af forskelligartede indsatser verden over gennem typisk mindre bevillinger. Det drejer sig eksempelvis om støtte til Det Internationale Atomagenturs arbejde med at forhindre spredningen af masseødelæggelsesvåben eller støtte til afholdelse af sikre og fair lokalvalg i Libyen. Årsrapporten for 2020 fokuserer på de større, flerårige programmer.

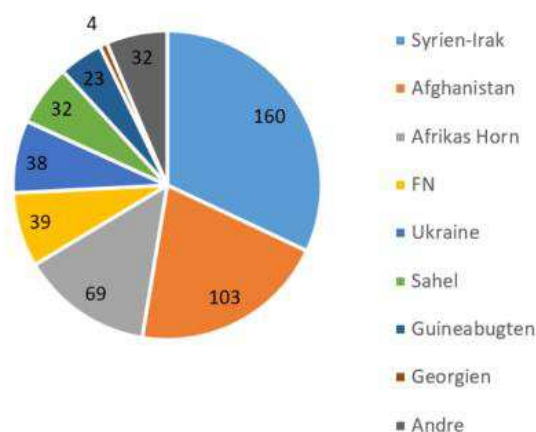
Listen er lang og typen af indsatser forskelligartet, men de har alle det tilfælles, at de forsøger at modvirke og forhindre udbrud af konflikt og de deraf afledte, ofte på det menneskelige plan fatale, konsekvenser for det pågældende lokalsamfund, land eller område. Dermed arbejder Fonden som helhed på at sikre mere fredelige og stabile samfund i verdens brændpunkter. Fondens indsatser er med andre ord ikke kun med til at skabe fred og stabilitet ude, men har også en betydning for sikkerheden herhjemme i Danmark.

God læselyst!

Den Interministerielle Samtænkingsstyregruppe

FONDENS PROGRAMMER I 2020

De flerårige programmer havde i 2020 fokus på at tilpasse sig de behov for justeringer, som COVID-19 medførte. Flertallet af de planlagte midtvejsevalueringer blev udskudt, undtagen i Afghanistan og Ukraine.



Figur 1: Fordeling af Fondens midler i 2020 angivet i mio. kr. I alt ca. 500 mio. kr.

Syrien og Irak: Stabilisering efter ISIL's fald

I Syrien og Irak havde det regionale program fortsat fokus på at støtte de umiddelbare stabiliseringsbehov, herunder minerydning og adgang til basale serviceydelser såsom vand og sanitet.

Programmets engagementer var i 2020 ikke kun udfordret af COVID-19, men også af den militære og politiske udvikling i Syrien samt den omskiftelige sikkerhedssituation i Irak.

Afghanistan: Støtte til sikkerhedsstyrker

Programmet for Afghanistan understøtter imødegåelse af terrorisme og irregulær migration og adresserer grundlæggende årsager til konflikt.

I 2020 havde programmet fokus på opbygning af det afghanske indenrigsministeriums kapacitet til at sikre rettidig betaling af det afghanske politis lønninger. Derudover støttede programmet via NATO opbygning af den afghanske hær. Programmet fortsatte også med at udanne de afghanske sikkerhedsstyrker i overholdelse af menneskerettigheder.

Afrikas Horn: Indsats mod ekstremisme

Programmet for Afrikas Horn har et regionalt fokus på voldelig ekstremisme, grænseoverskridende, organiseret kriminalitet til lands og til vands samt kapacitetsopbygning af nationale og regionale konflikthåndteringskompetencer.

Som følge af dansk støtte til kapacitetsopbygning af det etiopiske retsvæsen, blev Etiopien i 2020 fjernet fra EU's liste over lande med utilstrækkelig lovgivning og regulering vedr. hvidvask og terrorfinansiering.

FN: Styrkelse og reform af FN's fredsarbejde

Danmark støttede i 2020 FN's Fredsopbygningsfond (UN PBF), der har særligt fokus på konfliktforebyggelse, stabilisering og fredsopbygning i lande og regioner, der har været, er, eller kan blive ramt af voldelige konflikter. I 2020 havde UN PBF fokus på at afbøde de negative effekter, som COVID-19 medførte i skrøbelige lande, særligt i Vestafrika, og styrkede i den forbindelse sit fokus på sammenhængen mellem konflikt og menneskerettigheder.

Gennem FN-puljen, der har til formål at bidrage til FN's reform af det fredsbevarende arbejde, støttede Danmark i 2020 bl.a. bekæmpelse af improviserede sprængladninger, uddannelse og træning af de fredsbevarende styrker og styrket kendskab til dagsordenen for kvinder, fred og sikkerhed.

Sahelregionen: Konfliktløsning og stabilisering i en stadig forværret sikkerhedssituation

I 2020 fortsatte implementeringen af projekter, der bl.a. forsøger at styrke retssikkerheden og forbedre stabiliteten og sikkerheden i Sahel med særligt fokus på trestatsområdet Liptako-Gourma (Niger, Mali og Burkina Faso).

I det forgange år støttede Danmark derfor arbejdet med at sikre G5-fællesstyrkens respekt for menneskerettigheder, arbejdet for at løse og undgå konflikter mellem lokalsamfund såvel som styrkelsen af parlamentarisk kontrol med sikkerhedssektoren.

Implementeringen fortsatte på trods af COVID-19-restriktioner, en forværret sikkerhedssituation og indførelse af sanktioner mod Mali

som følge af statskuppet i august 2020. Sanktioner blev ophævet i oktober 2020 efter udpegning af en civilledet overgangsregering.

Ukraine: Styrkelse af det ukrainske forsvar og lokal sikkerhed i øst

Programmet for Ukraine bidrager dels til at udvikle og styrke det ukrainske forsvar, dels til at støtte lokal sikkerhed og sammenhængskraft i Østukraine gennem FN's *Recovery and Peacebuilding Programme*.

I 2020 bidrog Danmark med udsendte rådgivere og træningshold til reform af det ukrainske forsvars uddannelsessystem. I samarbejde med canadiske og britiske enheder underviste træningsholdene bl.a. i grundlæggende militære færdigheder. I 2020 sendte Danmark desuden militære tolke til Ukraine.

Guineabugten: Styrkelse af maritim sikkerhed

Programmet for Guineabugten har primært fokus på Nigeria og Ghana og skal styrke regional, maritim sikkerhed.

FORVENTNINGER TIL 2021

I 2021 afslutter flertallet af Fondens regionale programmer deres nuværende faser. Der vil derfor i 2021 blive truffet beslutning om eventuelle videreførelser af de enkelte programmer. For flere af programmerne vil der også i årets løb blive gennemført midtvejsevalueringer, der pga. COVID-19 blev udskudt fra 2020.

COVID-19 har illustreret, at der også i fremtiden vil være behov for, at Freds- og Stabiliseringsfonden kan imødekomme akutte behov for allokering af midler til fleksibel og hurtig støtte i skrøbelige kontekster og konfliktområder, der falder inden for regeringens prioriteter.



Billede 1: Danmark bidrager bl.a. gennem EUCAP Sabel Mali til at støtte de maliske sikkerhedsstyrkers genetablering af statsstrukturer og den civile administration i landområderne, særligt i det centrale Mali. Foto: EUCAP Sabel Mali

CIVILE UDSENDELSER I 2020

Ud over Fondens programindsatser udsendes danske, civile eksperter også til krisestyrings- og valgobservationsmissioner finansieret gennem Freds- og Stabiliseringsberedskabet (FSB). Disse udsendelser fortsatte i 2020 hvor muligt på trods af de restriktioner, COVID-19 medførte.

49 langtidsrådgivere

FSB har i 2020 udsendt eller forlænget 49 langtidsrådgivere til krisestyringsmissioner i bl.a. Irak, Somalia, Mali, Niger, Ukraine og Georgien.

I Irak bidrager FSB både til EU's civile rådgivningsmission og NATO's mission NMI. Begge missioner arbejder med kapacitetsopbygning og rådgivning om opbygning af vedvarende, transparente, inkluderende og effektive nationale sikkerhedsstrukturer.

I Somalia arbejder EU på kapacitetsopbygning af de maritime sikkerhedsinstitutioner. EUCAP Somalia-missionen bestræber sig på at udvikle en bæredygtig kapacitet til fortsat forbedring af den maritime sikkerhed, herunder anti-pirateri.

I Mali og Niger arbejder EU bl.a. med at opbygge og organisere de nationale sikkerhedsstyrker. Eksperterne rådgiver og træner myndighederne i f.eks. grænsekontrol samt HR for at kunne rekruttere og uddanne personale.

23 valgobservatører

FSB udsender også danske valgobservatører. De kan udsendes som kort- eller langtidsobservatører igennem EU eller Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE).

I 2020 blev væsentligt færre danske valgobservatører udsendt gennem FSB pga. COVID-19. I alt 23 valgobservatører blev dog udsendt til bl.a. Peru, Ghana, Ukraine og Aserbajdsjan mod 186 i 2019.

Observatørerne har til opgave at monitorere, om internationale retningslinjer for afholdelse af valg bliver overholdt, herunder ved fysisk at besøge de steder, hvor stemmerne bliver afgivet.

56 udsendte fra Rigspolitiet

Rigspolitiet har i løbet af 2020 udsendt 31 polititjenestemænd som politirådgivere til forskellige internationale missioner og 25 politiinstruktører til undervisningsopgaver. Især har støtte til EU's krisestyrings- og kapacitetsopbygningsmissioner i Ukraine, Irak, Somalia, Kosovo og Georgien været prioriteret.

På Afrikas Horn har danske politirådgivere eksempelvis haft til opgave sammen med internationale organisationer og lokale indsatser at forbedre bekæmpelsen af organiseret kriminalitet og opbygge politikapacitet.

I Irak har dansk politi i 2020 fortsat samarbejdet med FN ved dels at understøtte sikkerhedssektorreformarbejdet i landet gennem en udsendt rådgiver, dels ved at støtte afholdelse af kurser om ledelse, efterforskning og analysebaseret politiarbejde for irakiske politifolk.

Sidst på året udsendte Rigspolitiet også en politirådgiver til den danske FN-mission i New York, hvor rådgiveren vil have fokus på at styrke politiets rolle i forbindelse med FN's forskellige fredsoperationer.

I FOKUS: LYSPUNKTER I COVID-19-PANDEMIENS SKYGGE

Gennem sit **samarbejde med den kenyanske flåde** støttede Fonden i 2020 indkøb af COVID-19-relateret udstyr, der bl.a. hjalp flåden til at opretholde det operative beredskab, der er afgørende for indsatsen mod terrorgruppen *al-Shabaab*. Udover almindelige beskyttelsesforanstaltninger som mundbind og håndsprit medvirkede den danske støtte til, at flådens eget hospital på *Mtongwe*-flådebasen kunne gennemføre tests og dermed begrænse smitte.

Gennem *Syria Recovery Trust Fund* støttede Fonden **to projekter i det nordøstlige Syrien** med fokus på at styrke sundhedssektorens kapacitet til at håndtere COVID-19. I *Raqqa* – den tidligere hovedby for ISIL - hvor sundhedssystemet er ødelagt af et årti med konflikt, bidrog projektet med både medicinsk udstyr og træning. I både *Raqqa* og i *Deir ez-Zour*, hvor ISIL, iranske militser og andre destabiliserende aktører stadig er aktive, støttede projektet specialiserede behandlingscentre for COVID-19-patienter, inklusive intensive sengepladser begge steder. Isolationscentre kom ligeledes på plads gennem projekterne. Ikke mindst fik sundhedspersonale tildelt beskyttelsesudstyr og adgang til medicin, som tillod dem at fortsætte deres arbejde trods forhold, der allerede før pandemien var vanskelige.

I **Irak**, hvor COVID-19-pandemien forstærkede eksisterende politiske, økonomiske, sociale og sikkerhedsmæssige spændinger og satte skrøbelige og udsatte lokalsamfund under et yderligere pres, bidrog lokale kvinde-, freds- og ungdomsgrupper til at reducere spændingerne, bl.a. gennem

uddeling af overlevelsespakker bestående af fødevarer og håndsæbe til særligt udsatte familier på tværs af etniske og sekteriske skel.

Gennem FN ydede Fonden også særlig støtte til etablering af **ni klinikker i Irak til behandling af COVID-19** samt uddeling af beskyttelsesudstyr og information. Endelig opretholdt Fonden støtten til irakiske minerydningsfirmaer, så de ikke gik bankerot i de perioder, hvor de ikke kunne udføre deres vigtige arbejde på grund af bevægelsesrestriktioner.

Også **Rigspolitiet** har måttet omstille deres indsatser, eksempelvis i Irak, hvor de sammen med FN gennemførte kurser virtuelt, så de danske instruktører i Danmark stod for undervisningen, og de irakiske kursister var samlet i Irak og modtog undervisningen via storskærm. Afviklingen af kurserne virtuelt gav positiv feedback fra de irakiske kursister, og i alt afviklede dansk politi syv kurser i henholdsvis efterforskning og analysebaseret politiarbejde med i alt 98 irakiske kursister og to danske politiinstruktører i løbet af 2020.



Billede 2: Udsnit af ny-oprettet behandlingscenter i Raqqa. Foto: SRTF

REGIONALE PROGRAMMER

SYRIEN OG IRAK

I 2020 har Fondens stabiliseringsprogram for Syrien og Irak implementeret projekter med det overordnede formål at reducere den regionale ustabilitet, forebygge radikaliserings og bekæmpe terrorisme, imødegå irregulær migration og nedbringe antallet af langvarigt fordrevne. Aktiviteterne blev gennemført af forskellige partnere inden for tre overordnede indsatsområder: fredsopbygning og retfærdighed, modstandsdygtighed og genopretning, sikkerhed og god regeringsførelse.

I slutningen af 2020 udsendte Danmark ca. 150 soldater til Bagdad og overtog samtidig ledelsen af NATO Mission Iraq (NMI). Missionen har til opgave at rådgive det irakiske forsvarsministerium, kontoret for den nationale sikkerhedsrådgiver og irakiske militærskoler og uddannelsesinstitutioner. Danmark støtter med ledelsen af NMI en vigtig del af den kapacitetsopbygning, der er nødvendig for at bekæmpe voldelige ekstremistiske grupper som Islamisk Stat (ISIL).

Stabiliseringsindsatserne i Syrien og Irak har fortsat været præget af udfordrende sikkerhedsmæssige og politiske rammevilkår, som programmet løbende har søgt at tilpasse sig. I Syrien har programmet som følge af militære offensiver i 2019 og 2020 mindre geografiske områder at operere i. I Irak har situationen i områder tidligere besat af ISIL været relativt rolig i 2020, mens situationen i Irak generelt har været præget af uro, herunder af omfattende folkelige protester samt de sikkerhedspolitiske spændinger i regionen.

COVID-19 har generelt haft stor indvirkning på programmet. For det første har en række projekter været vanskeligere at implementere. Det gælder særligt dem, der kræver tilstedeværelse af international ekspertise i felten, herunder minefyndning. For det andet har en række partnere omlagt dele af deres indsats i kontekst af pandemien, hvilket Danmark har støttet op om. For det tredje har programmet tilpasset støtten

til at inkludere projekter med direkte relevans for respons på COVID-19.



Billede 3: Møde i Bagdad med den irakiske regering om den internationale stabiliseringsindsats. Foto: Udenrigsministeriet

SYRIEN & IRAK

Periode: 2019-2021

Samlet budget: 504,85 mio. kr.

Overordnede indsats: 7 i Irak og 6 i Syrien

Verdensmål: 2, 3, 5, 6, 16.



Indsatserne omfatter:

- Støtte til FN's *Funding Facility for Stabilisation* (FFS) i Irak: FFS hjælper bl.a. internt fordrevne irakere med at vende tilbage til befrie områder ved genetablering af vand- og strømforsyning og genopbygning af skoler og hospitaler. Ca. 186.000 internt fordrevne irakere vendte mellem januar og november 2020 tilbage til deres hjemegn.
- Støtte til *Syria Recovery Trust Fund* (SRTF): SRTF yder støtte til rehabilitering af kritisk infrastruktur og serviceydelser i områder uden for regimets kontrol og hjælper dermed befolkningen med at genopbygge en mere normal tilværelse samtidig med, at indsatsen dæmper op for irregulær migration. I 2020 har den danskstøttede indsats blandt andet været med til at styrke CO-

VID-19-respons og til at forbedre forsyningssikkerheden for vand og el.

- Støtte til civilsamfund og indsatser mod straffefrihed i Syrien: Programmet støtter syriske organisationer med at indgå i en demokratisk dialog og give en stemme til marginaliserede grupper ift. den politiske proces. Herudover støttes indhentning af dokumentation om begåede krigsforbrydelser og andre menneskerettighedskrænkelser med henblik på at holde de skyldige ansvarlige. I alt støttede Fonden i 2020 tre civilsamfundsorganisationer og FN's Særlige Udsending til Syrien.
- Støtte til FN's arbejde med at styrke det irakisk retssystemets kapacitet til at efterforske krigsforbrydelser, herunder indsamling og forsvarlig opbevaring af bevismateriale: Indsatsen implementeres af FN's efterforskningsenhed for forbrydelser begået af ISIL i Irak (UNITAD). I 2020 har UNITAD haft fokus på at kortlægge behovet for uddannelse og træning af irakiske retsmedicinere og efterforskere.
- Støtten til minerydning i Irak: Programmet støtter både FN's minerydningsorganisation (UNMAS), der arbejder i befriede områder som *Anbar*, *Salah Al Din* og *Ninewah*, og det amerikanske udenrigsministerium, der gennemfører minerydning gennem amerikanske Tetra Tech. Bevægelsesrestriktioner på grund af COVID-19 har begrænset minerydningsindsatsen i 2020.

I slutningen af 2020 indgik Danmark en ny aftale med UNITAD for perioden 2020-21. Den nye støtte er rettet specifikt mod efterforskning af forbrydelser mod kvinder og børn gennem UNITAD's *Sexual and Gender-Based Crimes and Crimes against Children Unit* (SGBCCU). Forbrydelserne, som SGBCCU samler bevismateriale for, undersøger og rejser tiltale om, er bl.a. tvungen brug af børnesoldater, seksuelle overgreb, tortur og slaveri.

AFGHANISTAN

På trods af COVID-19 fortsatte programmet i 2020. Programmets tredje fase blev i 2020 forlænget med et år (til udgangen af 2021) og i den forbindelse tilført 100 mio. kr.

Trods aftalen mellem USA og Taleban om tilbagetrækning af USA's militære styrker fortsatte konflikten i 2020 med kampe mellem afghanske sikkerhedsstyrker og Taleban og andre grupper, herunder ISIL, i tillæg til målrettede angreb på prominente personer som f.eks. journalister og dommere. Fredsforhandlingerne med Taleban påbegyndtes i september i Doha, og USA havde ved årets udgang omkring 2.500 soldater i Afghanistan.



Billede 4: Afghanistan: Soldaterne fra det nationale støtteelement hold 13 står klar til medaljeparade. Foto: Forsvaret

AFGHANISTAN

Periode: 2018-2021
Samlet budget: 408,25 mio. kr.
Overordnede indsatser: 5 (4 i 2021)
Verdensmål: 5, 16 & 17



Indsatserne omfatter:

- Støtte til afghansk politi gennem *Law and Order Trust Fund for Afghanistan* via et partnerskab med UNDP. Indsatsen hjælper med at sikre rettidig udbetaling af lønninger til politibetjente. I 2020 blev systemerne forbedret for at mindske risikoen for misbrug og korrupsion, bl.a. udbetales langt størstedelen af lønningerne nu ved elektronisk overførsel. Indenrigsministeriets kapacitet til

effektivt at styre lønningslisten og behandle lønninger rettidigt blev også styrket.

- Støtte til den afghanske hær gennem NATO's fond for den afghanske, nationale hær. Støtten går til at opbygge hærens kapacitet og forbedre infrastruktur såsom træningsfaciliteter og beboelse, drift og vedligeholdelse af køretøjer. I 2020 omfattede det danske bidrag også støtte til vedligeholdelse af hærens radioer til kommunikationsbrug samt opbygning af kapaciteten hos kvindelige officerer i form af lederskabstræning.
- Støtte til at opbygge de afghanske sikkerhedsstyrkers forståelse og respekt for menneskerettigheder og humanitær folkeret. Støtten blev ydet via Afghanistans uafhængige menneskerettighedskommission, der i 2020 underviste afghanske specialstyrker, luftstyrker og elever fra det afghanske forsvarsakademi i menneskerettigheder og humanitær folkeret.
- Støtte til fredsindsatsen på lokalt og nationalt plan: Via støtte til FN's særlige politiske mission i Afghanistan, UNAMA, blev kvinder trænet i forhandlingsteknikker for at kunne have en stærkere stemme i fredsprocessen. Derudover vejledte FN's eksperter deltagerne i fredsforhandlingerne i Doha i forhandlingsprocesser.

I FOKUS: BEKÆMPELSE AF GLOBAL TERRORISME

Freds- og Stabiliseringsfonden arbejder bredspektret med forebyggelse og bekæmpelse af global terrorisme. I 2020 har Fonden både videreført og igangsat en række engagementer i internationale brændpunkter, der via tidlige, forbyggende indsatser med civilsamfund og andre lokale aktører fokuserer på at opbygge modstandskraft mod radikalisering kombineret med styrkelse af myndighedskapacitet for at sikre et effektivt modsvar over for individer eller grupper, der planlægger eller gennemfører terrorangreb. Alle myndighedsrettede indsatser fokuserer på at styrke respekt for retsstatsprincipper og menneskerettigheder.

I det **multilaterale spor** støttede Danmark i 2020 sammen med USA og Frankrig et regionalt træningscenter på Malta (*International Institute for Justice & the Rule of Law (IIJ)*). IIJ træner efterforskere, anklagere og dommere fra en række lande på det afrikanske kontinent i at efterforske og retsforfølge terrorsager. Indsatsen supplerer et bidrag fra andre danske stabiliseringsmidler til den globale fond *Global Community Engagement & Resilience Fund (GCERF)*, der via civilsamfundspartnerskaber støtter tidlig forebyggelse af voldelig ekstremisme i bl.a. Sahel-regionen og på Afrikas Horn.

Fonden udbyggede i 2020 sit mangeårige engagement med at forebygge og bekæmpe terrorisme på **Afrikas Horn** via en række regionale og bilaterale partnerskaber. For at fremme samarbejde og erfaringsudveksling på tværs af landene i Østafrika støttede fonden et nyetableret regionalt forebyggelsescenter i Djibouti, ligesom Fonden bevilgede midler til regional strategiudvikling vedr. imødegåelse af truslen fra improviserede sprængladninger som f.eks. vejsidebomber, der i stigende grad er eksempelvis den somaliske terrororganisation *al-Shabaabs* foretrukne våben.

I **Somalia** fortsatte samarbejdet med regeringen om demobilisering og rehabilitering af *al-Shabaab*-afhoppere, herunder træning i screening og risikovurdering af personer, der har nedlagt våbnene og udtrykt ønske om at blive rehabiliteret og reintegreret i deres oprindelige lokalsamfund.



Billede 5: Fodboldturnering i Serendi centeret for *al-Shabaab*-afhoppere i Mogadishu, Somalia. Foto: Adam Smith International

Sideløbende har en dansk politirådgiver bidraget til FN's arbejde med at tilvejebringe dokumentation af *al-Shabaabs* finansieringsgrundlag (trækul, narkotika, menneskesmugling mv.) samt indsmugling af komponenter til improviserede sprængladninger. Indsatsen har understøttet politikudvikling i FN's Sikkerhedsråd på området.

I **Kenya** finansieres et flerårigt strategisk partnerskab mellem Forebyggelsescenteret i Politiets Efterretningstjeneste (PET) og det nationale terrorbekæmpelsescenter. Støtten har placeret Danmark som en central partner for den kenyanske regering i arbejdet med at udvikle og konsolidere exit-forløb for ekstremister, herunder hjemvendte fremmedkrigere fra primært Somalia. Indsatsen med erfaringsudveksling mellem de to myndigheder videreføres af PET i de kommende år og indgår som et centralt værktøj i Kenyas arbejde med at imødegå den regionale terrortrussel.

I lyset af den stigende globalisering af truslen fra ISIL bevilgede Fonden ultimo 2020 midler til at bekæmpe terrorisme i **Sydøstasien**, der er en af de regioner, hvor ISIL efter tab af kontrol over fysisk territorium i Syrien og Irak forsøger at få fodfæste. Fonden støtter således i de kommende år et regionalt polititræningscenter i Indonesien, *Jakarta Center for Law Enforcement Cooperation*, der gennemfører kurser inden for forebyggelse og imødegåelse af terrorisme for det indonesiske politi, anti-terrorenheder, efterforskere og dommere samt retshåndhavende myndigheder fra en række sydøstasiatiske lande.

AFRIKAS HORN

Situationen på Afrikas Horn er fortsat præget af ustabilitet, herunder nationale politiske kriser i Etiopien og Somalia. I Somalia kulminerede den politiske krise mellem den føderale præsident og delstaterne i en udsættelse af parlaments- og præsidentvalg, hvilket har fjernet fokus fra den generelle statsopbygningsproces og fra kampen mod *al-Shabaab*.

I Etiopien blev parlamentsvalget pga. COVID-19 udsat til 2021, og den længerevarende politiske konflikt mellem den føderale regering og den regionale regering i den nordlige *Tigray*-region udviklede sig i november 2020 voldeligt med omfattende kamphandlinger til følge. Konflikten sendte titusindvis af civile på flugt til bl.a. Sudan og resulterede i massive fordrivelser internt i *Tigray*.

AFRIKAS HORN

Periode: 2018-2022

Samlet budget: 247 mio. kr.

Lande: Somalia, Etiopien, Kenya

Overordnede indsatser: 9

Verdensmål: 5, 16 & 17



Indsatserne omfatter:

- Igennem samarbejdet med *Somalia Stability Fund* har Danmark investeret i mægling på lokalt niveau og oprettelse af lokale distriktsråd, der sikrer kontakt mellem somaliske borgere og den somaliske stat samt levering af serviceydelser inden for sundhed, uddannelse og retssystem. Der er ligeledes fokus på etablering af kritisk infrastruktur i territorier erobret fra *al-Shabaab* og støtte til valgprocesser på delstatsniveau, hvor kvindelige repræsentanter igennem mentorordning og uddannelse er blevet valgt ind og dermed deltager aktivt i fredsprocesser. Dette arbejde suppleres af den danske støtte til den Afrikanske Unions fredsbevarende mission i Somalias (AMISOM) stabiliseringsindsatser i genvundne territorier i landet, der forsøger at sikre lokalsamfundenes opbakning til AMISOM og den somaliske regering.

- Videreførelse af støtte til den Østafrikanske Reaktionsstyrke (EASF) med udsendelse af en civil rådgiver og en politirådgiver. Støtten i 2020 har prioriteret træning af EASF's operative hovedkvarterer i at kunne gennemføre integreret missionsplanlægning forud for en potentiel deployering. På den måde bliver EASF i stand til at kunne indsætte de tre komponenter (militære, politi og civile) integreret i en konkret missionskontekst som f.eks. valgobservation, beskyttelse af civile og imødegåelse af væbnet konflikt eller truende folkekrab.
- Programmet har også via *International Peace Support Training Centre (IPSTC)* støttet træning af observation, planlægning og gennemførelse af valghandlinger i regionen. Støtten har også omfattet træning i overholdelse af menneskerettigheder, beskyttelse af civile og mægling. Det er kompetencer, der forudses at blive særligt brug for i 2021 i forbindelse med valghandlinger i bl.a. Uganda, Etiopien og Somalia.
- Danmark fortsatte i 2020 arbejdet med at styrke den kenyanske flådes operative kapacitet, herunder til myndighedsudøvelse i det kenyanske territorialfarvand samt bekæmpelse af pirateri og anden maritim kriminalitet såsom smugling af narkotika. COVID-19 medførte store udfordringer for den kenyanske flåde i 2020, og Danmark støttede derfor flåden med en donation af COVID-relateret udstyr som værnemidler og testudstyr.
- Programmet støtter den østafrikanske organisation *Intergovernmental Authority on Development (IGAD)*'s forebyggelsescenter i Djibouti etableret i 2019. Centret bidrager til udviklingen af en regional strategi for forebyggelse og imødegåelse af voldelig ekstremisme i Østafrika samt gennemfører kapacitetsopbygning og workshops målrettet bl.a. civilsamfundsaktører.
- Programmet støtter ligeledes, i samarbejde med Storbritannien, den somaliske rege-

rings arbejde med at demobilisere og rehabiliterer *al-Shabaab* afhoppere, bl.a. drift af et center for afhoppere i Mogadishu. Antallet af afhoppere på centeret steg i 2020 efter en intensivering i kommunikationsindsatser blandt både lokalsamfund samt aktive i *al-Shabaab*.

- I 2020 godkendte Freds- og Stabiliseringsfonden desuden økonomisk støtte til at fortsætte samarbejdet mellem PET og Kenyas nationale center for terrorbekæmpelse vedrørende præventive indsatser og af-radikalisering.
- Dansk støtte til FN (UNODC) og udsendelsen af en dansk politirådgiver muliggjorde i 2020 en kortlægning af *al-Shabaabs* finansieringsgrundlag, herunder især fra smugling af bl.a. trækul og sukker via maritime ruter og påviste derigennem *al-Shabaabs* evne til at ændre sit finansieringsgrundlag. Dokumentationen er bl.a. blevet drøftet i FN's Sikkerhedsråd, hvorefter UNODC's mandat er blevet udvidet til at inddrage kemikalier, våben og det illegale, ikke-rapporterede og uregulerede fiskeri.
- Programmet støtter også Etiopiens justitsministerium og bagmandspoliti med kapacitetsopbygning ift. bekæmpelse af pengehvidvask og terrorfinansiering. Over 300 offentlige anklagere, efterforskere og embedsmænd har gennem denne indsats modtaget træning, og der ydes ekspertstøtte til revision af landets love og guidelines til at imødegå pengehvidvask og terrorfinansiering. EU anerkendte i 2020 Etiopiens fremskridt ved at fjerne landet fra listen over lande med utilstrækkelig lovgivning og regulering vedr. hvidvask og terrorfinansiering.



Billede 6: Den danske politirådgiver sekunderet til UNODC træner somalisk maritimt politi i, hvordan man undersøger gerningssteder. Foto: EUCAP Somalia

FN'S FREDSOPBYGNINGSFOND

FN's Generalsekretær *Antonio Guterres* har gjort FN's Fredsopbygningsfond (UN PBF) til et centralt element i reformen af FN's freds- og sikkerhedsarbejde, hvor fokus især er på forebyggende indsatser.

Danmark støttede fra 2018-20 UN PBF med i alt 100 mio. kr. UN PBF har ikke et specifikt geografisk fokus, men ca. 70 % af investeringerne går til indsatser i Afrika, mens ca. 40 % går til ligestillings- eller ungeindsatser med fokus på særligt piger og kvinder.

FN's FREDSOPBYGNINGSFOND

Periode: 2018-2020

Samlet budget: 100 mio. kr.

Overordnede indsatser: 34 lande

Verdensmål: 5, 16 & 17

COVID-19 gjorde det i 2020 nødvendigt for UN PBF at udvise omfattende fleksibilitet. Ved sommeren 2020 havde ca. halvdelen af fondens igangværende projekter derfor foretaget justeringer for at tilpasse sig de nye vilkår, herunder begrænsninger for fysisk tilstedeværelse samt øget fokus på at nedtone spændinger og modgå stigmatisering, desinformation og hadefuld tale.

FONDENS ARBEJDE MED NI AF FN'S VERDENSMÅL

I 2020 igangsatte regeringen arbejdet med at opdatere den nationale handlingsplan for at nå FN's Verdensmål. Freds- og Stabiliseringsfondens programmer og projekter bidrager til Danmarks samlede indsats for en række af Verdensmålene med særligt fokus på indsatser for fred og bæredygtig udvikling.



Hovedbidrag til Verdensmål 16: Fred, retfærdighed og stærke institutioner

Fonden bidrager primært til Verdensmål 16 om fred, retfærdighed og institutioner. I langt de fleste af Fondens regionale programmer er kapacitetsopbygning i fokus – gennem erfaringsoverdragelse, træning og rådgivning bidrager Danmark til at opbygge stærke institutioner i bl.a. Afghanistan, Irak, Etiopien, Guineabugten og Ukraine. Gennem kontinuerlige bidrag til FN's arbejde med fred og sikkerhed støtter Danmark FN's globale og regionale fokus på konflikthåndtering, fredsopbygning og bæredygtig udvikling.

Yderligere bidrag

Fondens arbejde bidrager også til Verdensmålene 1, 2, 3, 5, 6, 8, 14 og 17 med sit fokus på at styrke modstandskraft i skrøbelige kontekster og håndtere konflikt. Du kan på s. 23 læse mere om, hvordan Fonden i 2020 har sat fokus på arbejdet med kvinder, fred og sikkerhed, der understøtter Verdensmål 5 om kønnenes ligestilling. I Syrien støtter Danmark gennem *Syria Recovery Trust Fund* organisationens arbejde for at sikre adgang til basale serviceydelser som f.eks. rent vand og sanitet (Verdensmål 6). Læs mere på s. 7 om, hvordan denne indsats blev særligt afgørende i 2020 under COVID-19.



Billede 7: COVID-19 gjorde det i 2020 nødvendigt for UN PBF at udvise omfattende fleksibilitet i implementeringen af eksisterende og nye indsatser. Dette førte særligt i Vestafrika til et stigende fokus på beskyttelse og fremme af menneskerettigheder. Foto: UNPBF

COVID-19 medførte også stigende fokus på menneskerettighedsovergreb ifm. erklæringen af undtagelsestilstand i en række lande med særligt fokus på Vestafrika. I Gambia støttede UN PBF etablering og kapacitetsopbygning af den nationale menneskerettighedskommission, der ifm. COVID-19 øgede sin træning af politiet i rettighedsbeskyttelse. I Guinea blev 35 repræsentanter for lokale menneskerettighedsgrupper trænet for at styrke kapaciteten til at monitorere sikkerhedsstyrkers adfærd og dokumentere eventuelle menneskerettighedsovergreb. I Togo støttede UN PBF ligeledes træning af 15 menneskerettighedsforkæmpere i at monitorere menneskerettighedsovergreb samt finansierede relevante teknologiske redskaber til indhentning og deling af information. Projektet viste hurtigt resultater og i sommeren 2020 var ca. 30 sager blevet rapporteret.

FN-PULJEN

FN-puljen støtter indsatser, der bidrager til at reformere og styrke FN's fredsbevarende arbejde. Puljen har fokus på fem tematiske prioritetsområder, som omfatter:

- 1) anvendelsen af teknologi i FN's fredsoperationer
- 2) træning og uddannelse af de fredsbevarende styrker
- 3) forbedret brug af efterretninger i FN's fredsoperationer

- 4) bekæmpelse af improviserede sprængladninger (IED'er)
- 5) fremme af dagsordenen for kvinder, fred og sikkerhed

Samtlige tematiske prioritetsområder videreføres i 2020, men pga. COVID-19 måtte de enkelte engagementer tilpasses og justeres løbende.

FN-PULJEN

Periode: 2019-2021

Samlet budget: 16 mio. kr.

Overordnede indsatser: 5

Verdensmål: 5, 16

I 2020 omfattede indsatserne bl.a.:

- Støtte til *Peace Operations Training Institute* i udviklingen af en e-læringsplatform med kurser i bl.a. kvinder, fred og sikkerhed. I samarbejde med UN Women gør den danske støtte kurserne bredt tilgængelige.
- Støtte til udvikling af et projekt, der sætter fokus på kønsaspekter af efterretningsarbejdet i FN's fredsoperationer. Projektet implementeres i 2021 og ser dels på, hvordan kønsaspekter kan integreres bedre i arbejdet med efterretninger i fredsoperationerne generelt og dels på, hvordan efterretningsarbejdet i operationerne bedre kan understøtte beskyttelsen af kvinder og børn i missionsområderne.
- Støtte til imødegåelse af truslen fra improviserede sprængladninger (IED'er). I 2020 støttede Danmark flere indsatser under denne prioritet: Et mobilt IED-eksperttræningsteam i Uganda; UNMAS' indsats mod improviserede miner i Afghanistan samt UNODC's indsats i Yemen for at styrke den yemenitiske kystvagts evne til at identificere og beslaglægge komponenter til at lave IED'er, der forsøges smuglet ind i landet.

DANSK FOKUS PÅ FN-VETERANER

I 2020 gav Danmark tilsagn til FN om at støtte et projekt, der har til formål at kortlægge, hvor udbredt post-traumatisk stressyndrom (PTSD) er blandt veteraner fra FN-missioner fra hele verden. Udover finansiel støtte fra Freds- og Stabiliseringsfonden stiller Danmark også ekspertise fra Veterancenteret til rådighed for studiet, der skal munde ud i en række anbefalinger til FN om det videre arbejde med udvikling af en tidssvarende og tilstrækkelig veteranpolitik. Projektet fortsættes i 2021-22.

UKRAINE

COVID-19 medførte i 2020 en række aflysninger af bl.a. udsendelse af træningshold samt midlertidige hjemsendelser af enkelte rådgivere. Ikke desto mindre fortsatte det danske bidrag med at understøtte reformeringen af det ukrainske forsvar. Det lykkedes også i efteråret 2020 at gennemføre den planlagte midtvejsevaluering af programmet med fysiske besøg ved en række samarbejdspartnere i Ukraine.

UKRAINE

Periode: 2018-2021
Samlet budget: 131,9 mio. kr.
Overordnede indsatser: 2
Verdensmål: 16



Indsatserne omfatter:

- Støtte til UNDP's *Recovery and Peacebuilding*-program med fokus på at styrke sikkerhed, sammenhængskraft, decentralisering og ligestilling. Det gøres ved at skabe dialog og samarbejde mellem borgerne, civilsamfund og myndigheder i de to regioner Luhansk og Donetsk, som er berørt af konflikten mellem Ukraine og Rusland.

- Støtte til borgerinddragelse og borgerservice gennem 11 rådgivningscentre for rets- og psykologhjælp samt 34 borgergrupper og 29 ungeråd, der rådgiver lokale myndigheder.
- Udvikling af virtuelle platforme til offentlige services og lokaldemokrati.
- Bevillinger til i alt 73 NGO'er i Østukraine, der arbejder for sikkerhed, social sammenhængskraft og COVID-19-respons for udsatte grupper.
- Støtte til uddannelse af ukrainske soldater og instruktører, herunder gennem udsendelse af militære rådgivere til militære institutioner, udsendelse af træningshold til uddannelse af militære enheder i rammen af den britiske træningsmission Operation ORBITAL samt udsendelse af sprogofficerer til den canadiske træningsmission Operation UNIFIER.
- Støtte til den igangværende reform af det ukrainske forsvar for at imødekomme Ukraines ønske om implementering af NATO's procedurer og standarder, herunder gennem udsendelse af rådgivere til forskellige relevante institutioner og støtte til uddannelsesreformering på taktisk, operativt og strategisk niveau.

I FOKUS: FRED- OG STABILISERINGSINDSATSER I UKRAINE

Badge of Honour til dansk rådgiver på National Army Academy

I 2020 blev Danmarks indsats ved det ukrainske *National Army Academy* (NAA) særligt værdsat. NAA svarer til Hærens Officersskole i Danmark og uddanner unge kadetter til officerer. NAA blev i 2020 anerkendt som den militære uddannelsesinstitution i Ukraine, der har været hurtigst til at tilnærme sig NATO's uddannelsesprincipper og standarder. Skolen er i flere sammenhænge blevet fremhævet som et eksempel til efterfølgelse for andre ukrainske uddannelsesinstitutioner. Fra skolens side sætter man stor pris på den internationale støtte, som er helt afgørende i bestræbelserne på at nå NATO-standarder.

Som en del af den danske støtte til Ukraine inden for rammerne af Fonden har det danske forsvar i 2020 haft en rådgiver udsendt ved skolen. Rådgiveren har været med til at udvikle en moderne videreuddannelse for officerer i tråd med NATO-standarder og har ydet en meget anerkendt støtte til sproguddannelsen. Den 9. december 2020 blev rådgiveren tildelt den ukrainske forsvarsministers æresmedalje *Badge of Honour* for sin indsats ved skolen.



Billede 8: Rådgiveren tildeles ukrainsk æresmedalje (Badge of Honour).
Foto: National Army Academy

Digitale løsninger i en krigs- og konfliktzone

COVID-19 har skærpet behovet for digitale løsninger. Men i Østukraine har nye e-løsninger også været med til at løse mere grundlæggende problemer med adgang til offentlige services og deltagelse i beslutningsprocesser.



Billede 9: Hack For Locals 1.0 i byen Kharkiv. Her mødtes lokale borgere, NGO'er og virksomheder for at finde konkrete digitale løsninger på hverdagsproblemer i Østukraine. Foto: UNDP

For at styrke sikkerhed, social sammenhængskraft og god regeringsførelse har Fondens støtte til UNDP's *Recovery and Peacebuilding Programme* længe haft fokus på digitale værktøjer til brug for større borgerinddragelse. Lokale 'hackathons' i 2019 og 2020 gav f.eks. borgere og virksomheder mulighed for at præsentere ideer til digitale løsninger, der kan gøre livet bedre og lettere i Østukraine. Vinderne får hjælp til produktudvikling, og det har indtil videre bl.a. resulteret i app'en *Smart Misto*, som kombinerer kommunikation med myndigheder, deltagelse i lokale beslutningsprocesser og information om lokale begivenheder.

Kateryna Zhemchuhova er 33 år og internt fordrevet fra Donetsk-området. Hun fortæller, at *Smart Misto* har hjulpet hendes familie med at få den nødvendige offentlige støtte under COVID-19: 'Jeg har en søn på 4, og sidste år måtte vi flytte fra Donetsk by (i det oprørskontrollerede område). Da der kom coronakarantæne, stod vi og manglede vores dokumenter til at søge om social støtte, men vi kunne ikke komme tilbage og hente dem. Via *Smart Misto* fik jeg adgang til det hele hjemmefra'.

I Østukraine er borgernes lokale engagement og kontakt til myndigheder lavere end i resten af landet. Undersøgelser viser, at det primært er fordi folk i konfliktområdet har mindre tid og færre ressourcer til at deltage i de ofte bureaukratiske processer. Her er digitale løsninger helt oplagte. Og med Ukraines stærke IT-sektor er der gode muligheder for at videreudvikle denne dagsorden.

SAHEL

Som følge af det militære statskup i august 2020 i Mali blev de aktiviteter i programmet, der er rettet mod Malis sikkerheds- og forsvarsstyrker, sat i bero. De blev genoptaget igen i oktober, efter at den regionale samarbejdsorganisation ECOWAS havde løftet de sanktioner mod Mali, som var blevet indført som reaktion på kupet. Programmets partnere tilpassede i løbet af 2020 projekterne til hhv. denne pause i specifikke aktiviteter, COVID-19 og den ustabile sikkerhedssituation, herunder en stigende trussel fra terrorgrupper, der har forbindelser til *al-Qaida* og ISIL.

SAHEL



Periode: 2018-2021

Samlet budget: 166,5 mio. kr., heraf 45 mio. kr. i bidrag fra Norge

Lande: Mali, Burkina Faso, Niger, Mauretanien, Chad, med særligt fokus på grænseområdet mellem Burkina Faso, Mali og Niger

Overordnede indsatser: 6

Indsatserne omfatter:

- Støtte til organisationerne *Search For Common Ground* (SFCG) og *Centre for Humanitarian Dialogue* (CHD), der arbejder i grænseområdet mellem Burkina Faso, Mali og Niger. CHD arbejder særligt med kapacitetsopbygning i lokalsamfund, så de selv er i stand til at håndtere lokale konflikter om f.eks. adgang til naturressourcer. I 2020 fortsatte CHD indsatsen for at udvikle netværk af lokale mæglere, der via konfliktmæglingsaktiviteter bidrog til at løse mere end 35 nye konflikter mellem lokalsamfund.

SFCG fokuserer på kapacitetsopbygning af bl.a. lokale forsvars- og sikkerhedsstyrker ift. deres relation til og samarbejde med lokalbefolkningen bl.a. om grænsekontrol og forskellige sikkerhedsrelaterede indsatser. Målsætningen er at skabe øget tillid samt modvirke ekstremisme og voldelig konflikt. I 2020 trænede SFCG bl.a. journalister i konfliktssensitiv kommunikation og lancere-

de et ungdomsledet radioprogram, "*Génération Sabel*", der søger at fremme fredelig sameksistens på tværs af grænserne mellem Niger og Mali.

- Støtte til arbejdet med civilsamfund, parlamentarikere og sikkerhedssektoren i Sahellandene for at skabe øget demokratisk kontrol med sikkerhedssektoren og erfaringsudveksling mellem Mali, Burkina Faso og Niger. Indsatsen implementeres af *Geneva Centre for Security Sector Governance* (DCAF). I 2020 iværksatte DCAF bl.a. initiativer til at støtte aktører (f.eks. parlamentarikere og repræsentanter fra civilsamfundet), der sikrer ekstern overvågning af de statslige sikkerhedsinstitutioner for at styrke offentlighedens tillid til dem.
- Støtte til UNODC til at styrke bekæmpelse af voldelig ekstremisme, organiseret kriminalitet og smugling af mennesker, våben og narko. Bekæmpelsen sker bl.a. ved træning af politi og anklagere med henblik på at forbedre kommunikation og informationsudveksling. I 2020 fokuserede indsatsen bl.a. på en regional mekanisme for politisamarbejde, der skal fremme udvekslingen af oplysninger mellem G5-landene (Mali, Burkina Faso, Niger, Mauretanien og Chad). I 2020 styrkede UNDOC også efterforskeres og anklageres kapacitet til at behandle korruptionssager og fremme samarbejdet mellem bl.a. korruptionsbekæmpelsesmyndigheder og anklagemyndigheder.
- Støtte til den regionale G5-fællesstyrke med fokus på 1) udvikling af redskaber og metoder til at sikre styrkens respekt for menneskerettighederne samt styrke tilliden mellem soldaterne og lokalbefolkningen, og 2) støtte til styrken i form af sikkerhedsudstyr. I 2020 fortsatte FN's højkommissær for menneskerettigheder (OHCHR) undersøgelserne og dokumentationen af påstande om episoder, hvor G5-fællesstyrken har skadet civile, bl.a. som følge af vilkårlige anholdelser, tilbageholdelser og mishandling. Som et middel til beskyttelse har lokal-

samfundene i de berørte områder desuden fået indført varslingsmekanismer.



Billede 10: Fra Forsvarsakademiets konference på Kofi Annan International Peacekeeping Training Centre, Ghana. Foto: Forsvarsakademiet

- Støtte til den maliske nationalgarde gennem træning, uddannelse og anskaffelse af kommunikationsudstyr. Forsvaret og Hjemmeværnet fortsatte i 2020 træningen af den maliske nationalgardes anti-terrorenhed. Der var bl.a. fokus på udvikling af patruljefærdigheder og metoder for indsættelse af styrken med større inddragelse af maliske hjælpeinstruktører i træningen for at fastholde det indlærte i den daglige træning af enheden. De forsvarsmæssige indsatser omfatter ligeledes udsendelse af en dansk militærrådgiver fra Forsvaret til Mali samt indkøb af udstyr til beskyttelse mod improviserede sprængladninger (C-IED) til den regionale G5-fællesstyrke.

GUINEABUGTEN

Også freds- og stabiliseringsprogrammet for Guineabugten var i 2020 ramt af COVID-19-relaterede udfordringer med udskudte og aflyste aktiviteter til følge. Ikke desto mindre fortsatte programmet, bl.a. med uddannelsen af 55 personer fra Ghana og Benin i et maritimt kursus om sikkerhedskultur og regionalt samarbejde. Der blev også afholdt et virtuelt, regionalt symposium om maritime sikkerhedsindsatser samt et teknisk seminar med deltagelse af regionale institutioner og nationale myndigheder i Vestafrika.

I maj 2020 blev der også doneret 22 videokonferenceenheder til partnere i Ghana og Nigeria. Donationen sikrede, at fremdriften i den dansk-støttede kapacitetsopbygning i Ghana og Nigeria kunne fortsætte på trods af de mange aflyste fysiske aktiviteter.

GUINEABUGTEN

Periode: 2019-2021
Samlet budget: 46 mio. kr.
Lande: Ghana, Nigeria og Vestafrika
Overordnede indsatser: 4
Verdensmål: 14, 16 & 17



Indsatserne omfatter:

- Udsendelse af en regional, maritim militærrådgiver til den danske ambassade i Abuja, Nigeria. Rådgiveren sikrer koordination mellem danske og internationale partnere og ledelsesniveauet i de nigerianske og ghanesiske flådehovedkvarterer om samarbejde og uddannelse af bl.a. specialoperationsstyrker.
- Støtte til kompetenceopbygning gennem den militære kapacitetsopbygningsøvelse *OBANGAME EXPRESS* med enheder fra Nigeria, Ghana, Benin og Togo. Aktiviteten blev i 2020 delvist aflyst p.g.a. COVID-19. En del af undervisningen blev dog gennemført, herunder uddannelse i operationsplanlægning, krigens love, taktisk bevægelse, boarding af skibe, indsamling af bevismateriale og førstehjælp.



Billede 11: Fra Forsvarsakademiets konference på Kofi Annan International Peacekeeping Training Centre, Ghana. Foto: Forsvarsakademiet

- Forsvarsakademiet og Kofi Annan International Peacekeeping Training Centre (KA IPTC) gennemførte en konference om udfordringer og muligheder for internationalt samarbejde om maritim sikkerhed i Vestafrika. Konferencen viste, at der er gode muligheder for tillidsopbygning og samarbejde, og identificerede de umiddelbare forhindringer, som står i vejen herfor, herunder manglende politisk vilje til implementering af bl.a. maritim lovgivning i kyststaterne, som piraterne udnytter.



Billede 12: Kursister på maritimt sikkerhedskursus i Takoradi, Ghana, ved Kofi Annan International Peacekeeping Training Centre i august. Foto: Danmarks Ambassade i Ghana

- Støtte til indsatser med fokus på Ghana og Nigeria, der har til formål at styrke lovgiv-

ning, kapacitetsopbygning af dommere, gennemførelse af test-retssager om maritim kriminalitet samt træning af maritime enheder i bevissikring i samarbejde med UNODC.

- Støtte til udvikling og implementering af maritime sikkerhedsstrategier i Ghana og Nigeria for at styrke de nationale rammer og imødegå maritim kriminalitet i Guinea-bugten.
- Støtte til forskning ved Center for Militære Studier, Københavns Universitet, og UNODC inden for de underliggende strukturer, drivkræfter og operationsmønstre, der kendetegner pirateriet i Vestafrika med fokus på Nigeria. Forskningen bidrager til igangværende og fremadrettede aktiviteter.
- Støtte til forskning, regional dialog og træning ved KA IPTC, herunder to træningskurser i Ghana og Benin, af maritime eksperter i maritim sikkerhedskultur samt interministeriel og bilateral samarbejde i den etablerede, maritime sikkerhedsstruktur i regionen.



Billede 13: Overdragelse af videokonferencendstyr i Ghana. Foto: Danmarks Ambassade i Ghana

GEORGIEN

Danmark havde i 2020 to rådgivere udsendt til Georgien. Den ene rådgiver var udsendt af Hjemmeværnet til NATO-Georgien Fælles Trænings- og Evalueringscenter (JTEC), mens den anden var udsendt af Beredskabsstyrelsen som leder af det danske krisestyringsprojekt i landet.

Rådgiveren udsendt af Hjemmeværnet fortsatte i 2020 arbejdet med opbygningen af JTEC. Fokus var fortsat på at styrke Georgiens egen kapacitet til at gennemføre militære feltøvelser på bataljonsniveau og computerassisterede stabsøvelser på brigadeniveau og derover. Derudover bidrog rådgiveren til at etablere en fælles IT-plattform, der under COVID-19 gjorde det muligt at gennemføre virtuel mødeaktivitet.

Rådgiveren udsendt af Beredskabsstyrelsen fortsatte støtten til kapacitetsudbygningen af det georgiske krisestyringssystem, der i 2020 var svært udfordret af COVID-19, da flere af de georgiske samarbejdspartner deltog i den nationale COVID-19-respons og derfor ikke havde mulighed for at deltage i aktiviteter relateret til kapacitetsudbygning. I 2020 blev der udarbejdet og planlagt en række seminarer på strategisk niveau.

COVID-19 udsættes ad flere omgange. Rådgiveren udarbejdede endvidere et udkast til uddannelse af styrkerne fra National Guard til

supplering af det daglige beredskab under Emergency Management Services.



Billede 14: De to udsendte danske rådgivere i Georgien foran et dansk doneret mødelokale i JTEC. Foto: Hjemmeværnskommandoen

GEORGIEN

Periode: 2019-2021
Samlet budget: 8.081 mio. kr.
Overordnede indsatser: 2
Verdensmål: 16



I FOKUS: FORNYET DANSK INDSATS FOR KVINDER, FRED OG SIKKERHED

2020 markerede **20-året for FN's Sikkerhedsråds vedtagelse af den skelsættende resolution 1325 om kvinder, fred og sikkerhed**. Resolution 1325 anerkendte som den første tematiske resolution, at mænd og kvinder rammes forskelligt af kriser og konflikt, og at kvinder har ret til at deltage meningsfuldt i arbejdet med forebyggelse af konflikt, konfliktløsning og fredsopbygning på lige fod med mænd. Siden 2000 har Sikkerhedsrådet vedtaget yderligere ni resolutioner, der samlet udgør dagsordenen for kvinder, fred og sikkerhed.

I Danmark blev 20-året for resolution 1325 markeret med vedtagelsen af en ny national handlingsplan, der frem mod 2024 løfter det politiske ambitionsniveau for denne dagsorden. Planen sætter fokus på, hvordan Danmark som sikkerhedspolitisk aktør kan fremme dagsordenen og skabe resultater, hvordan kvinders meningsfulde deltagelse i arbejdet med fred og sikkerhed kan styrkes samt hvordan seksuel og kønsbaseret konfliktrelateret vold bedre kan imødegås og ofrene hjælpes på fode.

Eksempler på, hvordan Fonden søger at fremme kvinder, fred og sikkerhed:

- I **Irak** valgte Danmark med sin nye støtte til FN's efterforskningsenhed, UNITAD, for perioden 2020-1 at øremærke midlerne til den del af organisationens arbejde, som særligt efterforsker ISIL's forbrydelser mod kvinder og børn. Indsatsen vil betyde, at der sættes fokus på særligt disse forbrydelser og dermed medvirke til, at ISIL stilles til ansvar for deres systematiske forbrydelser mod kvinder.
- I 2020 udsendte Danmark gennem Freds- og Stabiliseringsberedskabet en rådgiver for kvinder, fred og sikkerhed til NMI i **Irak**, som Danmark i november overtog ledelsen af. Rådgiverens job er at understøtte implementeringen af Iraks egne ambitioner for kvinder, fred og sikkerhed.
- Gennem støtten til **FN's** Fredsopbygningsfond bidrog Danmark til en lang række projekter, der havde kvinder og kønsaspektet i fokus. FN-puljen øremærkede i 2020 ligeledes midler til at øge global adgang til et online træningskursus i vigtigheden af dagsordenen for kvinder, fred og sikkerhed.
- Undervisning i at tænke kønspektiver ind i den militære opgaveløsning indgår nu som del af videreuddannelsen for officerer ved National Defense University (NDU) i **Ukraine**. I 2021 vil Danmarks udsendte militærrådgiver ved NDU gennemføre lektioner i emnet. Der arbejdes endvidere på oprettelsen af et decideret *gender center* ved NDU.

Læs Danmarks nye handlingsplan [her](#)

Jubilæumsåret gav derfor også Freds- og Stabiliseringsfonden anledning til at sætte fokus på, hvordan Fonden med sin samtænkte indsatser i verdens brændpunkter kan fremme dagsordenen for kvinder, fred og sikkerhed og støtte implementeringen af den nye handlingsplan.

Fremadrettet vil Fonden i højere grad tænke dagsordenen ind i tilrettelæggelsen af nye programmer og styrke engagementer, der flugter med prioriteterne for den nye danske handlingsplan.



Billede 15: Undervisning i kønspektiver i den militære opgaveløsning ved NDU i Ukraine Credit: NDU

FONDEN I TAL

Freds- og Stabiliseringsfonden er en interministeriel fond, der blev oprettet i 2010 med det formål at sikre samtænkning af danske freds- og stabiliseringsindsatser i krydsfeltet mellem sikkerhed og udvikling. Fondens indsatser finansieres med både udviklingsmidler (ODA) og ikke-udviklingsmidler (non-ODA) fra Udenrigsministeriet og ikke-udviklingsmidler fra Forsvarsministeriet.

I implementeringen af de indsatser, som Fonden finansierer, kan der trækkes på faglig ekspertise på tværs af centraladministrationen og relevante myndigheder som eksempelvis Forsvaret, Hjemmeværnet, Beredskabsstyrelsen og Rigspolitiet. Det gør Fonden til et bredt anvendeligt instrument, og indsatserne kan sammensættes til en specifik opgave i en konkret kontekst.

I 2020 var Fondens budget i alt 514,1 mio. kr., hvilket var 13,9 mio. kr. mere end i 2019. Af de 514,1 mio. kr. var ca. 80 pct. udviklingsmidler fra Udenrigsministeriet.

Fondens midler i 2020		
Finansieringskilde ¹	Ramme	Forbrugt
UM (ODA)	408,7	408,2
UM (non-ODA)	11,2	11,2
FMN (non-ODA)	94,2	80,4
I alt	514,1	499,8

Figur 2: Fondens midler i 2020 (mio. kr.)²

I 2021 vil Freds- og Stabiliseringsfonden i alt have en ramme på 513,8 mio. kr., hvoraf 102,5 mio. kr. kommer fra Forsvarsministeriet, mens Udenrigsministeriet bidrager med 400 mio. kr. ODA samt 11,3 mio. kr. i non-ODA.



Billede 16: Også i Irak blev 20-året for FN's resolution 1325 om kvinder, fred og sikkerhed fejret. Danmark støtter gennem Freds- og Stabiliseringsfonden Iraks arbejde med fremme af dagsordenen. Foto: NMI Public Affairs

¹ UM (ODA) er tilsagnstyret, mens de to øvrige finansieringskilder er udbetalingsstyrede.

² I forbindelse med regeringens COVID-19 'Hjælpepakke 2' blev FSF-programmet i Afrikas Horn ekstraordinært opjusteret med 10 mio. kr. Da der samtidig blev indgået tilsagn for lidt mindre beløb en oprindeligt planlagt, blev Udenrigsministeriets samlede ODA-ramme i alt 408,7 mio. kr. I 2021 vil denne ramme igen være tilbage til udgangspunkt på i alt 400 mio. kr.